

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 10 februari 1927 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 18 § ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 m. m.

Genom en den 4 januari 1927 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 30, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att för dess del
dels antaga följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse av 18 § ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 (nr 141 s. 42).

Härigenom förordnas, att 18 § ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

18 §.

Prästgård avträdes samtidigt med frånträdan det av övriga löneförmåner vid den tjänst, varmed prästgården är förenad.

Skall löneförmånernas frånträdan de på grund av tjänst innehavarens dödsfall ske vid tjänstarets utgång, må likväl, där vid tiden för sådant frånträdan de högst tre månader återstå till näst infallande fardag för tillträde och avträde av förhyrd lägenhet, stärbhusdelägarna äga kvarsitta å prästgården till nämnda fardag, med skyldighet för dem att under tiden ej mindre ansvara för prästgårdens behöriga skötsel och vård än även upplåta erforderligt utrymme i prästgården åt den, som i egenskap av vikarie uppehåller tjänsten eller såsom ny innehavare tillträtt densamma.

Är vid tiden för avträdan det icke bestämt, vem som kommer att tillträda prästgården, skall domkapitlet föranstalta, att densamma emellertid varder behörigen vårdad, intill dess tillträdan de kan övertaga dess skötsel och vård.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1927.

dels ock medgiva, att, där stärbhusdelägare efter biskop eller efter ordinarie prästerlig befattningshavare i territoriell församling, beträffande vilken lönereglering enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning ej vunnit tillämpning, skola vid tjänstårets utgång frånträda löneförmånerna vid tjänst, med vilken är förenad rätt till fri bostad, tjänstinnehavarens där boende stärbhusdelägare likväl må kvarsitta i tjänstebostaden med därtill hörande uthus och trädgård under förutsättning och villkor, som för motsvarande fall stadgas i 18 § ecklesiastik boställsordning enligt dess nu föreslagna lydelse.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande förslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till de vid propositionen fogade protokollen.

*Förslagets
samband
med prop.
nr 199 till
1926 års
riksdag.*

För fjolårets riksdag framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 199 förslag till beredande av förbättrad familjepensionering för prästerskapet, vilka förslag bland annat inneburo vissa förändringar beträffande rätten till tjänst- och nådår vid den avlidnes befattning. Denna förmån har hittills medfört rätt att kvarsitta vid den tjänst, den avlidne innehaft, och mot avlönande av vikarie åtnjuta lönen vid tjänsten ej blott till slutet av det ecklesiastikår, under vilket mannen avlidit (tjänståret), utan även under det därpå följande ecklesiastikåret (privilegiinådåret). Förmånen av tjänstår har tillkommit stärbhusdelägare i allmänhet men nådårsrätten allenast änka samt omyndiga och oförsörjda barn. Enligt propositionen till 1926 års riksdag skulle tjänstårsrätten bibehållas men fixeras till en tid av sex månader, räknat från och med månaden näst efter den, under vilken dödsfallet inträffat. Nådårsrätten däremot skulle efter hand upphöra. Enligt vad i omförmälda proposition upplystes, hade i vissa yttranden, som avgivits över det sakkunnigbetänkande, vilket legat till grund för propositionen, ifrågasatts, att avliden prästs stärbhusdelägare borde hava rätt att, jämte åtnjutande av tjänstår i enlighet med förslaget, kvarbo i prästgården till den fardag, som inträffade näst efter sex månader efter dödsfallet. Med anledning härav anförde föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet, att för beredande av nämnda kvarboenderätt ändring erfordrades i 18 § ecklesiastik boställsordning samt att förslag till sådan lagändring vore utarbetat men att lagrådets yttrande över förslaget med hänsyn till dess arbetsbörda icke kunde införläntas så snart, att proposition hunne föreläggas riksdagen. Då detta förslag icke ansågs äga sådant sammanhang med övriga förslag, att hinder borde möta för att först ett kommande år förelägga det riksdagen till antagande, förklarade departementschefen sig vilja framdeles återkomma till denna fråga.

Sedan riksdagen godkänt de framlagda förslagen till förbättrad familjepensionering för prästerskapet och desamma i erforderliga delar jämväl vunnit 1926 års kyrkomötes bifall, utfärdade Kungl. Maj:t författningar i ämnet den 17 december 1926, vilka skola träda i kraft den 1 maj 1927.

*Propositio-
nen.*

Förevarande proposition avser nu att bringa till lösning frågan om rätt för avliden prästmans stärbhusdelägare att kvarbo i prästgården utöver det sålunda

till sex månader fixerade tjänståret. Förslaget har sin grund däri, att den löneförmån, som rätten till bostad utgör, kan antagas ej alltid komma de efterlevande till godo i samma utsträckning som övriga löneförmåner, emedan stärbhusdelägarna i vissa fall kunna vara nödsakade att före tjänstårets utgång förskaffa sig bostad för att icke stå utan passande sådan vid tiden för avflyttningen från prästgården. Dör tjänstinnehavaren exempelvis i december, i vilket fall tjänståret utlöper den 30 påföljande juni, torde stärbhuset ej sällan se sig föranlåtet att förhyra bostad redan från och med fardagen den 1 april. I dylikt fall blir kvarboenderätten för tiden därefter icke av något egentligt värde för stärbhuset. För att bereda efterlevande efter präst möjlighet att till fullo utnyttja kvarboenderätten föreslås nu i propositionen sådan ändring av 18 § ecklesiastik boställsordning, vilken paragraf handlar om avträdan- de av prästgård, att där vid tiden för frånträdan- det av löneförmånerna högst tre månader återstå till nästa fardag för tillträde och avträde av förhyrd lägen- het, stärbhusdelägarna skola äga kvarsitta å prästgården till nämnda fardag mot vissa skyldigheter beträffande prästgårdens vård och dess upplåtande till vikarie eller ny tjänstinnehavare. I det anförda exemplet skulle stärb- husdelägarna enligt förslaget få kvarsitta till den 1 oktober. Då 18 § eckle- siastik boställsordning avser allenast prästgårdar för prästerskapet i nyreg- lerade pastorat, föreslås därjämte i propositionen, att riksdagen skall medgiva motsvarande förmån åt stärbhusdelägare efter biskop eller efter ordinarie prä- sterlig befattningshavare i icke nyreglerat pastorat.

Förslaget, som är av samma innebörd som det i propositionen nr 199 till före- gående års riksdag omförmälda, överensstämmer med ett av 1926 års kyrko- möte i ämnet antaget förslag.

Utskottet har vid granskning av förslaget icke funnit anledning till erinran *Utskottet.* mot detsamma och får på grund härav hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 10 februari 1927.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman, Hederstierna, Klefbeck, Borell*, J. O. Karlsson, P. E. A. Jonsson, Julin* och *Per Gustafsson**;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* i Halmstad, *af Ekenstam, Lindley, Leo**, *Jansson* i Edsbäcken, *Söderberg, Persson* i Trången* och *Christenson* i Södertälje.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.